

Informatienota college/raad

Datum	: 14 april 2026
Behandelaar	: Silke Zwart
Zaaknummer	: 51989
Portefeuillehouder	: Bert Fintelman
Besluitvormend orgaan	: College van burgemeester en wethouders
Publicatieniveau	: Openbaar
Onderwerp	: Rapport 'Inzicht in kerntaken en formatie'

Kennisnemen van:

Het college besluit:

1. De rapportage 'Inzicht in kerntaken en formatie' op 16 april (bijlage 1) ter informatie door te sturen naar de gemeenteraad voor behandeling in de commissie Bestuur en Financiën op 20 april 2026. Hierin staat beschreven:
 - Wat de gemeente doet, waarom ze dat doet en hoe dit zich verhoudt tot wettelijke en niet-wettelijke taken;
 - Hoe de formatie en kosten van de gemeente Rhenen zich tot verhouden tot die van andere, vergelijkbare gemeenten.

Aanleiding/korte voorgeschiedenis

Landelijk zien we dat gemeenten te maken hebben met stijgende uitgaven en een toenemende afhankelijkheid van rijksbijdragen. Tegelijkertijd krijgen gemeenten nieuwe taken en verantwoordelijkheden, terwijl structurele financiële middelen niet altijd voldoende meegroeien. Voor de komende jaren verwachten wij dat deze ontwikkelingen blijvende gevolgen hebben voor de meerjarenramingen van gemeenten.

Als de financiële ruimte afneemt, worden gemeenten vaker gedwongen om keuzes te maken. Dat kan betekenen dat ambities bijgesteld moeten worden of dat er prioriteiten gesteld moeten worden. Ambities of prioriteiten bijstellen kunnen resulteren in verhoging van inkomsten of afname van de lasten.

Ombuigingstraject en behoefte aan inzicht kerntaken

In 2024 en 2025 hebben wij in Rhenen een ombuigingstraject doorlopen om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting met uitzondering van 2028. In dit traject hebben we ook inzichtelijk gemaakt welke maatregelen mogelijk zijn en hoeveel beleidsvrijheid wij hebben. Daarbij is op hoofdlijnen gekeken naar ons takenpakket. Vanuit dit traject is de wens ontstaan om meer inzicht te krijgen in de kerntaken van de gemeente om te kunnen komen tot een financieel gezonde gemeente.

Samen met de gemeenteraad hebben we deze wens op 8 december 2025 vertaald naar twee doelen.

1. *Inzicht creëren*

We brengen in kaart wat de gemeente doet, waarom ze dat doet en hoe dit zich verhoudt tot wettelijke en niet-wettelijke taken (kwaliteitsniveau). De basis hiervoor zijn de taakvelden.

2. *Een gedeeld vertrekpunt vastleggen*

We zorgen voor een gezamenlijke basis door samen definities en uitgangspunten vast te stellen.

Met daarbij de volgende op te leveren producten:

- Een rapportage waarin staat hoe uitvoering is gegeven aan deze opdracht.
- Tools die het gesprek over kerntaken ondersteunen, waaronder:
 - Een bijgewerkt dashboard met onderscheid tussen wettelijk/niet-wettelijk en beïnvloedbaar/niet-beïnvloedbaar. En de kosten die hiermee samenhangen.
 - Een benchmark van de organisatie (inclusief de formatie) en financiën op taakveldenniveau, waarmee we onszelf kunnen vergelijken met andere gemeenten.
 - Hulpmiddelen voor financieel inzicht in taken en kosten.

Het dashboard is in overleg met de stuurgroep geschrapt: wel wordt tekstueel toegelicht waar in de begroting beleidsvrijheid is. Ook is de concept opbouw van de rapportage besproken met de stuurgroep om zorg te dragen voor aansluiting op de behoefte van de raad. De raad heeft in november 2025 de projectopdracht vastgesteld en ingestemd met het inhuren van een externe projectleider voor dit proces.

Toelichting op de inhoud

Eind 2025 zijn we gestart met het inzichtelijk maken van wat we doen, waarom we dat doen en hoe dat zich verhoudt tot wettelijke en niet-wettelijke taken (deel 1 van de rapportage). Ook hebben we een formatie en kosten benchmark laten uitvoeren, op basis van begroting 2026 en vastgestelde formatie 1 januari 2026 (deel 2 van de rapportage). De uitkomsten hiervan vindt u in bijlage 1 'Inzicht in kerntaken en formatie'.

Geen keuzes, wel inzicht

De uitkomsten van dit rapport zijn bedoeld om inzicht te bieden. Dit inzicht kan worden meegenomen bij de vorming van een nieuwe coalitie en de gesprekken die daarbij horen. Het rapport bevat daarom geen voorstellen voor maatregelen of ombuigingen. We brengen in dit rapport in beeld waar de gemeente meer of minder beleidsvrijheid heeft, zonder hier al conclusies of keuzes aan te verbinden.

Waarvoor kan dit rapport worden gebruikt?

Dit rapport geeft richting aan wat wij als gemeente minimaal moeten doen en wat wij als gemeente willen doen. Dat kan worden gebruikt bij een gesprek over het verhogen of het verlagen van ambities.

Belangrijk om te benadrukken is dat in deze fase nog geen inhoudelijke betekenis is gegeven aan individuele taken. Het rapport laat dus niet zien wat de gevolgen zijn als wij bepaalde taken anders uitvoeren of niet meer uitvoeren. Dat is ook nadrukkelijk niet het doel van dit rapport. Wij adviseren daarom om op basis van dit rapport nog geen inhoudelijke of financiële keuzes te maken.

In een volgende fase kan dit inzicht, indien gewenst, worden vertaald naar concrete voorstellen en maatregelen. De afwegingen en keuzes hierover zijn aan het nieuwe bestuur, conform de eerder vastgestelde projectopdracht.

Communicatie en vervolprocedure

Na de collegevergadering van dinsdag 14 april krijgt de organisatie op donderdag 16 april een presentatie van de uitkomsten. Daarna worden de stukken direct gedeeld met de gemeenteraad. Maandag 20 april bespreekt de gemeenteraad het rapport in de commissie Bestuur en Financiën.

Bijlagen

Bijlage 1: Rapport 'Inzicht in kerntaken en formatie' (deze ontvangt het college op 10 april)